

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 3Nds/1/2019
Identifikačné číslo spisu: 1018201312
Dátum vydania rozhodnutia: 12.06.2019
Meno a priezvisko: JUDr. Ivan Rumana
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:1018201312.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu a zo sudcov Mgr. Viliama Pohančenika a JUDr. Anny Peťovskej, PhD. (sudca spravodajca), v právnej veci žalobcu: BILLA s.r.o. so sídlom Bajkalská 19/A, Bratislava, IČO: 31 347 037, zastúpený advokátskou kanceláriou: SOUKENÍK-ŠTRPKA, s.r.o. so sídlom Šoltésovej 14, Bratislava, proti žalovanému: Štátna veterinárna a potravinová správa Slovenskej republiky, so sídlom Botanická 17, Bratislava, IČO: 00 156 426, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 86/2018-3 zo dňa 16.07.2018, vedenom na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 11S/22/2019, o návrhu žalobcu na prikázanie veci na Krajský súd v Bratislave, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky návrhu žalobcu na prikázanie veci vedenej na Krajskom súde v Trenčíne pod sp. zn. 11S/22/2019 Krajskému súdu v Bratislave n e v y h o v u j e.

Odôvodnenie

1. Žalobou doručenou Krajskému súdu v Bratislave dňa 17.09.2018 sa žalobca domáhal preskúmania zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. 86/2018-3 zo dňa 16.07.2018, ktorým žalovaný potvrdil rozhodnutie Regionálnej veterinárnej a potravinovej správy Nové Mesto nad Váhom č. Ro-2180/2017-003/ZOP zo dňa 26.03.2018 o uložení úhrnnej pokuty vo výške 130 000,- eur podľa § 28 ods.4 písm. i/ v spojení s § 28 ods. 7 zákona o potravinách, za nedostatky zistené počas úradnej kontroly potravín dňa 01.06.2017 v prevádzkarni BILLA s.r.o., filiálka 226, ul. 1. mája, Myjava. Zároveň žiadal prikázať vec Krajskému súdu v Bratislave z dôvodu vhodnosti, účelnosti a rýchlosti konania, vzhľadom na to, že medzi žalobcom a žalovaným prebieha na Krajskom súde v Bratislave minimálne ďalších deväť konaní.

2. Krajský súd v Bratislave uznesením č. k. 6S/150/2018-93 zo dňa 13.12.2018 vec postúpil Krajskému súdu v Trenčíne z dôvodu, že v prejednávanej veci rozhodovala v prvej inštancii Regionálna veterinárna a potravinová správa Nové Mesto nad Váhom rozhodnutím č. Ro-2180/2017-003/ZOP zo dňa 26.03.2018, so sídlom v Novom Meste nad Váhom, preto miestne a vecne príslušným je Krajský súd v

Trenčine, keďže sídlo orgánu verejnej správy, ktorý rozhodoval v prvej inštancii, má sídlo v jeho obvode.

3. K žalobe sa dňa 04.03.2019 vyjadril žalovaný. K prikázaniu veci Krajskému súdu v Bratislave uviedol, že žalobca vykonáva svoju činnosť v prevádzkárňach na celom území Slovenskej republiky a v súčasnosti prebiehajú na jednotlivých krajských súdoch viaceré konania s rovnakými účastníkmi, predmetom ktorých sú skutkovo a právne podobné otázky. V prípade sústredenia týchto vecí na Krajský súd v Bratislave, došlo by k jeho neúmernému zaťaženiu. Poukázal na Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 8Nds/2/2018 zo dňa 28.06.2018 s tým, že skutočnosti uvedené žalobcom nemajú charakter výnimočných okolností, ktoré by odôvodňovali prikázanie veci inému než miestne príslušnému súdu z dôvodu vhodnosti.

4. Krajský súd v Trenčine prípisom doručeným Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky dňa 11.03.2019 predložil spis za účelom rozhodnutia o návrhu žalobcu na prikázanie veci Krajskému súdu v Bratislave podľa § 85 ods. 4 zákona č. 162/2015 Z. z. správny súdny poriadok (ďalej aj len „SSP“).

5. Podľa § 85 ods. 3 SSP vec možno prikázať inému správne súdu tej istej inštancie aj z dôvodu vhodnosti. Účastníci konania majú právo sa vyjadriť k tomu, ktorému správne súdu by mala byť vec z dôvodu vhodnosti prikázaná, a tiež k dôvodom prikázania.

6. Podľa § 85 ods. 4 veta druhá SSP o prikázaní veci inému krajskému súdu rozhoduje najvyšší súd.

7. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd, ktorý rozhoduje o prikázaní veci inému krajskému súdu (§ 85 ods. 4 SSP) prejednal návrh žalobcu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti na Krajský súd v Bratislave a dospel k záveru, že v posudzovanom prípade nie sú splnené zákonné podmienky pre prikázanie veci z dôvodu vhodnosti.

8. Na úvod najvyšší súd konštatuje, že zásada perpetuatio fori zakotvená v § 9 ods. 1 veta druhá SSP môže predstavovať prekážku riadneho poskytnutia súdnej ochrany v správnom súdnictve a to najmä vtedy, ak by bolo vhodnejšie, aby vec prejednal a rozhodol iný ako príslušný súd, alebo ak by inak príslušný správny súd vo veci nemohol (nebol schopný) konať. Na prekonanie uvedených prekážok slúži procesný inštitút prikázania veci (pozri Češka, Z. a kol. Občanské právo procesní. 1. vydání. Praha: Panorama, 1989, s. 88).

9. Podstata prikázania veci (delegácie) spočíva v presune prejednávanej veci z príslušného súdu na iný súd toho istého druhu. Delegácia tak predstavuje výnimku zo zásady zakotvenej v ustanovení § 9 ods. 1 veta prvá SSP, podľa ktorej konanie sa uskutočňuje na tom správne súde, ktorý je vecne, miestne a kauzálne príslušný. Prikázanie veci na prejednanie inému, než príslušnému súdu, znamená vždy zmenu (presun) miestnej príslušnosti súdu, nikdy nie vecnej alebo funkčnej príslušnosti, tým menej právomoci súdu. Preto súd rozhoduje o prikázaní veci vždy inému súdu toho istého druhu, tej istej inštancie (napríklad uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 1. augusta 2011 sp. zn. 4Nd 192/2001).

10. Podľa dôvodov, ktoré k prikázaniu veci (delegácii) inému než miestne príslušnému súdu vedú, rozlišuje procesná teória delegáciu nutnú (propter necessitatem) a delegáciu vhodnú (propter utilitatem). Subdelegácia v SSP nie je upravená.

11. Delegácia vhodná, predstavuje mimoriadny procesný inštitút, preto k prikázaniu veci inému než miestne príslušnému súdu z dôvodu vhodnosti, by malo dochádzať len výnimočne a zo závažných dôvodov, keďže delegácia predstavuje výnimku z ústavne zaručenej zásady, podľa ktorej nikomu nemožno odňať zákonného sudcu a príslušnosť súdu stanovuje zákon. Dôvody pre odňatie veci príslušnému správne súdu z dôvodu vhodnosti musia byť preto natoľko významné, aby dostatočným spôsobom odôvodňovali prelomenie citovaných ústavných princípov (pozri aj uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 27. augusta 2008 sp. zn. 29Nd 227/2008).

12. Ustanovenie § 85 ods. 3 SSP o delegácii vhodnej preto musí byť vykladané reštriktívne a k rozhodnutiu o delegácii vhodnej by mal súd pristúpiť len na základe výnimočných okolností. Z uvedeného vyplýva, že súd pri rozhodovaní o delegácii vhodnej musí byť pevne spútaný základnými zásadami správneho súdneho procesu (právo na spravodlivý proces) a vo svojom rozhodovaní nepripúšťať voluntarizmus, naopak dôsledne prihliadať k mravným, sociálnym a etickým stránkam delegácie (rovnako Jirsa, J., Trebatický, P., Korbel, F. a kol. Občanský soudní řízení. Soudcovský komentář. Kniha I. § 1-78g Občanského soudního řádu. 1. vydání. Praha: JUDr. Karel Havlíček, Havlíček Brain Team, 2014, s. 82). Ak preto existujú pochybnosti o vhodnosti prikázania veci inému správneému súdu, musí vedúci princíp práva na zákonného sudcu a príslušný súd vždy prevážiť, a súd nemôže návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti vyhovieť.

13. Dôvody vhodnosti pre prikázanie veci (delegáciu) inému než miestne príslušnému správneému súdu môžu byť v závislosti na predmete konania, účastníkoch konania či iných okolnostiach rôzne. Sú však nimi spravidla také okolnosti, ktoré umožňujú hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie prejednanie veci iným, než miestne príslušným správneým súdom. Vždy však záleží na individuálnych okolnostiach prejednávanej veci, ktoré súd pri svojom rozhodovaní musí zvážiť a prihliadnuť k nim. V zmysle rozhodovacej praxe Ústavného súdu Slovenskej republiky možno prihliadnuť najmä na mimoriadne pomery účastníka konania, ako sú pohlavie, vek, zdravotný stav, rodinné pomery a pod. (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 9. decembra 2009 sp. zn. I. ÚS 379/09). Obdobne, pomery účastníka konania, ktoré môžu byť dôvodom pre prikázanie veci z dôvodu vhodnosti, vidí aj Najvyšší správny súd Českej republiky najmä v okolnostiach sociálneho a zdravotného charakteru, ktorými sú napríklad starostlivosť o dieťa alebo o bezmocnú osobu, tehotenstvo, zlý zdravotný stav alebo invalidita (uznesenie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky zo 6. decembra 2016 sp. zn. 283/2016).

14. Návrh na delegáciu vhodnú môže podať ktorýkoľvek účastník konania alebo prokurátor (§ 48 SSP). Na rozdiel od Civilného sporového poriadku (§ 39 ods. 2) Správny súdny poriadok umožňuje podať návrh na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti aj súdu. Tento návrh musí byť vždy odôvodnený uvedením skutočností, ktoré k delegácii vhodnej vedú. Taktiež musí byť súčasťou návrhu návrh súdu, ktorému má byť vec prikázaná z dôvodu vhodnosti. Týmto návrhom však nie je delegujúci súd viazaný.

15. K návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti súd vždy vyzve účastníkov správneho súdneho konania, aby sa k nemu vyjadrili. Ich vyjadrenie k návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti treba chápať ako realizáciu ich procesného práva, ktoré má len konzultatívnu povahu a prikazujúci súd nezaväzuje, aj ak by s delegáciou súhlasili, resp. nesúhlasili všetci účastníci správneho súdneho konania (uznesenie Najvyššieho súdu Českej republiky z 12. augusta 2007 sp. zn. 25Nd 230/2007). Vyjadrenia účastníkov správneho súdneho konania však majú nemalý význam pre správny súd, ktorý musí pri rozhodovaní o prikázaní veci z dôvodu vhodnosti prihliadať na vhodnosť tohto postupu i z pohľadu pomerov ďalších účastníkov konania (Zahradníková, R. a kol. Civilní právo procesní. 1. vydání. Plzeň: Aleš Čeněk, 2013, s. 75). Delegácia totiž nesmie navodiť stav, ktorý by sa v pomeroch niektorého z účastníkov konania prejavil zásadne nepriaznivo; to platí i v správnom súdnom procese.

16. Úlohou najvyššieho súdu v tejto veci bolo posúdiť, či sú dané dôvody pre výnimočné použitie inštitútu vhodnej delegácie a rozhodnúť, či by konanie na Krajskom súde v Bratislave bolo z komplexného pohľadu na vec hospodárnejšie, rýchlejšie a spoľahlivejšie než na miestne príslušnom Krajskom súde v Trenčíne.

17. Najvyšší súd dôvody, ktoré uviedol žalobca v návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti na Krajský súd v Bratislave, posudzoval podľa svojej vlastnej úvahy každý jednotlivito ako aj všetky vo vzájomnej súvislosti, pričom vzal do úvahy najmä to, že pri posudzovaní splnenia zákonných predpokladov na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti sa spravidla jedná o kombináciu niekoľkých rozhodných skutočností, ktorým súd musí priradiť konkrétnu mieru relevancie a učiniť záver o tom, či tieto podmienky sú spôsobilé privodiť hospodárnejšie, rýchlejšie alebo po skutkovej stránke spoľahlivejšie a dôkladnejšie prejednanie veci iným, než miestne príslušným správneým súdom.

18. Žalobca v návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti poukázal na ďalších minimálne deväť konaní, a to okrem iného konania pod sp. zn. 5S/114/2016, sp. zn. 2S/46/2017, sp. zn. 2S/312/2017, sp. zn. 2S/304/2017, 5S/93/2017, sp. zn. 1S/188/2016, sp. zn. 5S/42/2018, ktoré sú skutkovo aj právne obdobné s prejednávanej vecou. Poukázal, že sídlo oboch účastníkov konania je v Bratislave a prejednaním veci na Krajskom súde v Bratislave v súlade so zásadou hospodárnosti konania by došlo k zníženiu nákladov spojených s uvedeným konaním a zároveň by sa zabránilo tomu, aby v rovnakom type konaní s obdobným skutkovým a právnym stavom vznikli pri rozhodovaní nedôvodné rozdiely, ktoré by bolo zapríčinené tým, že by o veci rozhodol iný krajský súd. Vzhľadom na uvedené dôvody žalobcu najvyšší súd dospel k názoru, že tento dôvod nie je natoľko závažný, aby odôvodňoval prikázanie veci Krajskému súdu v Bratislave z dôvodu vhodnosti.

19. Rovnako v danej veci podľa najvyššieho súdu nemožno prihliadnuť ani na skutočnosť, spočívajúcu v tom, že žalobca vystupuje vo viacerých typovo obdobných konaniach so žalovaným orgánom verejnej správy na Krajskom súde v Bratislave. Uvedená skutočnosť podľa najvyššieho súdu nie je podkladom pre racionálny záver, že by týmto postupom bolo dosiahnuté hospodárnejšie, rýchlejšie, či po skutkovej stránke spoľahlivejšie prejednanie veci než na Krajskom súde v Trenčíne. Presvedčenie žalobcu o tom, že prejednanie vecí na totožnom súde zabezpečí jednotnosť rozhodovania v obdobných skutkových a právnych otázkach je len subjektívnym očakávaním žalobcu, bez konkrétneho odôvodnenia či faktických argumentov a nemôže byť okolnosťou, ktorá odôvodňuje prikázanie veci inému súdu z dôvodu vhodnosti.

20. Ďalej najvyšší súd zdôrazňuje, že miestna príslušnosť v správnom súdnictve sa vo všeobecnosti spravuje sídlom prvoinštančného orgánu verejnej správy, teda miestne príslušným súdom je v zmysle § 13 ods. 1 SSP krajský súd, v ktorého obvode má sídlo orgán verejnej správy, ktorý rozhodol v prvom stupni. Pri rozhodovaní o delegácii je vždy vhodné, aby sa správny súd náležite vysporiadal aj s dôvodmi úpravy miestnej príslušnosti. Prítom je však treba mať vždy na zreteli, že miestna príslušnosť správneho súdu, ktorý má vec prejsť predstavuje zásadu základnú, a prípadná delegácia príslušnosti inému správne súdu je len výnimkou z tejto zásady, ktorú je potrebné vykladať vždy zužujúco.

21. Z dôvodovej správy k Správne súdne poriadku, jej Osobitnej časti, k § 13, vyplýva, že uvedená koncepcia miestnej príslušnosti v správnom súdnictve bola zákonodarcom zvolená z dôvodu procesnej ekonomie, s cieľom prispieť k zrýchleniu správnych súdnych konaní rovnomernejším rozložením nápadu agend na všetky krajské sudy. Prikázanie prejednávanej veci z dôvodu vhodnosti bez závažných dôvodov, by preto bolo popretím úmyslu zákonodarcu, na ktorom vybudoval miestnu príslušnosť v správnom súdnictve.

22. Napokon, podľa najvyššieho súdu, by ani z hľadiska procesnej ekonomie, resp. hospodárnosti, ktorou dôvodí svoj návrh na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti žalobca, delegácia v uvedenej veci nepredstavovala žiadny prínos, keďže rozhodnutie vo veci by sa nestalo procesne jednoduchším ani menej náročnejším. V tejto súvislosti dáva najvyšší súd do pozornosti aj to, že pojem hospodárnosti konania nie je možné vzťahovať len k trovám konania, ktoré vzniknú účastníkom konania, ale je potrebné naň nahliadať z pohľadu celého konania a predovšetkým ho vykladať v úzkej súvislosti s pojmom rýchlosť konania, ako aj inými dôležitými dôvodmi pre delegáciu vhodnú (viď uznesenie Najvyššieho správneho súdu Českej republiky z 2. februára 2014 sp. zn. Nad 66/2014).

23. Okolnosti, ktoré žalobca uviedol v návrhu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti Krajskému súdu v Bratislave, v podstate spočívajú v konštatovaní, že sídlo žalobcu a sídlo žalovaného orgánu verejnej správy sa nachádzajú v Bratislave, teda v obvode Krajského súdu v Bratislave. Navyše, že žalobca vystupuje vo viacerých typovo obdobných konaniach so žalovaným orgánom verejnej správy na Krajskom súde v Bratislave a prikázanie veci z dôvodu vhodnosti Krajskému súdu v Bratislave tak zabezpečí jednotnosť rozhodovania v obdobných veciach. Táto argumentácia, podľa názoru najvyššieho súdu, nemá natoľko mimoriadnu a vážnu povahu, aby odôvodňovala výnimku z ústavnej požiadavky, podľa ktorej, nikto nesmie byť odňatý svojmu zákonnému sudcovi. Napokon i žalovaný orgán verejnej

správy prejavil nesúhlas s prikázaním veci Krajskému súdu v Bratislave.

24. Na základe uvedeného, podľa najvyššieho súdu, v posudzovanom prípade také závažné a výnimočné okolnosti, ktoré by odôvodňovali prikázanie veci inému než miestne príslušnému súdu z dôvodu vhodnosti, nie sú dané, preto najvyšší súd podľa § 85 ods. 4 SSP návrh žalobcu na prikázanie veci z dôvodu vhodnosti Krajskému súdu v Bratislave zamietol, majúc na zreteli, že ak by rozhodol o delegácii veci na iný správny súd, bez toho aby na to boli splnené podmienky podľa § 85 ods. 3 SSP, porušil by tým ústavne zaručené právo zakotvené v článku 36 Listiny základných práv a slobôd, ktorý predstavuje inštitucionálnu záruku práva na spravodlivý proces (nález Ústavného súdu Českej republiky zo 7. októbra 1996 sp. zn. IV. ÚS 222/96).

25. Toto rozhodnutie prijal Najvyšší súd Slovenskej republiky v pomere hlasov 3:0

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu opravný prostriedok nie je prípustný